

Posudek školitele

Název práce: Retrospektiva v historickém myšlení se zaměřením na výuku dějepisu

Autorka: Bc. Ester Novotná

Druh práce: diplomová práce

Základní součást: Ústav českých dějin

Předkládaná diplomová práce je příkladem teoretického pojednání na poli didaktiky dějepisu, která je velmi dynamicky se rozvíjejícím oborem a hledání nových cest, možností a limitů patří do jádra této disciplíny. Jejím tématem je problém retrospektivity v dějepisném vyučování.

Autorka nejprve pojednává o teoretických východiskách spojovaných s fenomény času, minulosti a dějin. V této části načrtává velmi široký přehled evropské kulturní tradice (zejména vlivu biblického pojetí času), kterým rámuje celý svůj text. Nutno podotknout, že v takovýchto případech vždy nutně dochází k redukci, opomenutí či zjednodušení některých závěrů. Kapitola nicméně přináší určitý základní konceptuální rámec.

Jádro diplomové práce pak tkví ve dvou jejích částech. Nejprve je pozornost věnována tradičním metodám historického vyučování, v jejichž rámci jsou identifikovány prvky retrospektivity. Druhou část pak tvoří pokus aplikovat pojem retrospektivity v jednotlivých částech historického myšlení, jak ho v didaktice dějepisu rozpracoval Peter Seixas (*The Big Six*). U každého z jeho šesti konceptů se autorka snaží najít roli či pozici retrospektivního vnímání (či pohledu) dějin. Důkladným rozbohem dosvědčuje, že 1) retrospektivita je vždy už nějak přítomna v tom, jak zacházíme v dějepise s dějinami, 2) reflektované využití retrospektivní perspektivy může obohatit naše dějepisné vyučování. Ukázalo se ale také, že ne ve všech šesti konceptech je pojem retrospektivity stejně produktivní. Obě části diplomové práce (ta věnovaná metodice i ta věnovaná Seixasovi) přináší mnoho zajímavých postřehů a inovativních náhledů, které mohou pomoci promýšlet další vývoj didaktiky dějepisu.

Celý text se drží v rovině teoretické úvahy bez hlubších aplikačních návrhů reálné výuky. To samo o sobě je legitimním metodickým postupem a nelze proti němu nic namítat, na druhou stranu je jasné, že takto v něčem ambiciózní teoretický pokus může bez konkrétních příkladů v praktické rovině (a o tu jde nakonec taky) působit jako složitě aplikovatelný. Práci jako celek to určitě automaticky nesnižuje, ale je důležité na to upozornit.

Z pozice školitele ještě vnímám jako důležité zmínit, že autorka pracovala na celém tématu velmi důsledně a odpovědně a zaznamenala poměrně velký posun v reflexi současné didaktiky dějepisu, kterou si nejen osvojila, ale také se ji pokusila produktivně posunout dál. Její práce je tak důležitým příspěvkem pro rozvoj a kultivaci oboru didaktiky dějepisu.

Doplňující otázky:

1. Jak se díváte na využití konceptu retrospektivity jako klíčového přístupu pro strukturování výuky dějepisu jako celku? Tj. do jaké míry můžeme či máme dějiny učit odzadu?
2. Může podle Vás pojem retrospektivity posloužit jako nějaké společné východisko pro dějepisné a občanskovědní vzdělávání?

Závěr: Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku *výborně*.

Starý Vestec, 30.5.2024

Mgr. Marek Fapšo, Ph.D.